

do trvání nejistou. Nezáleží na tom, z jakého důvodu se tak stalo, zejména, zda stalo se tak na naléhání žalované strany. Podmínkou žalobního nároku je dle § 936 obč. zák., že nezměnily se v mezičase poměry tak, by zmařen byl účel smlouvy. Odvolací soud správně vyslovil, že změna ta nastala poklesem kupní síly peněz, a že 38.000 K v roce 1917 není co do kupní síly totéž jako 38.000 Kč v srpnu 1921, kdy byla žaloba podána. To vyplývá z odhadní ceny nemovitosti více než 114.000 Kč pro tutéž dobu. Ježto nebyl opak tvrzen, je nutno předpokládati, že kupní cena, smluvená v roce 1917, 38.000 Kč, odpovídala ceně nemovitosti v téže době. Poměr mezi kupní cenou a skutečnou cenou nemovitosti změnil se časem tak, že v době sporu cena tato převyšuje kupní cenu o dvojnásobnou částku. Nepoměr tento je příliš značným, než by se dalo souditi, že strany mohly jej předvídati, když přistoupily předběžným sjednáním kupní ceny na risiko, s nímž bylo nutno počítati za pravidelných poměrů. Není proto odporu v důvodech rozsudku odvolacího soudu, jenž připouští sice zásadně možnost riska i hospodářské ztráty, ne však v míře tak značné, jak podmíněny byly mimořádným poklesem hodnoty peněz. Je proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že sjednáním kupní smlouvy s ponecháním kupní ceny 38.000 K = 38.000 Kč zmařen by byl účel smlouvy, záležející v tom, by straně prodávající dostalo se kupní ceny, odpovídající hodnotě nemovitosti aspoň v té míře, jakou představovalo 38.000 K roku 1917. Žalobce by musil dokázati, že tehdejší hodnota nemovitosti byla aspoň přibližně v témže poměru ke kupní ceně 38.000 K, v jakém je dnešní hodnota ke kupní ceně 38.000 Kč, toho však netvrdil. Poukaz na zákonné předpisy, kladoucí staré K rak. na roveň Kč, nemá pro tento spor významu, ježto nejde o peněžní pohledávku, splatnou ve staré měně. Nezáleží konečně na tom, že smlouvou z roku 1917 vzdaly se strany práva odporovati smlouvě pro zkrácení přes polovici ceny, ježto nebylo tvrzeno, že nepoměr ten byl mezi kupní cenou 38.000 K a skutečnou cenou nemovitosti v roce 1917. Vzdáním se uvedené námitky neprojevily strany úmyslu, vyloučiti i důsledky nepředvídané změny poměrů hospodářských. V dalším odkazuje se dovolatel na správné důvody napadeného rozsudku.

Čís. 2160.

Důvody odstoupení od zasnoubení netřeba uvést již při odstoupení, nýbrž lze je uplatniti i později, aniž záleží na tom, že odstoupivší zvěděl o nich teprve po odstoupení. Pohlavní nemoc snoubence jest důvodem k odstoupení.

Osoba, rozdílná od snoubence, může proti tomu, kdo bezdůvodně odstoupil od zasnoubení, domáhati se náhrady škody, jež byla jí tím způsobena, ovšem ale jen dle všeobecných zásad o závazcích k náhradě škody.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, R I 1295/22.)

Žalobce zakoupil své dceři, zasnoubené se žalovaným, nábytek do společné domácnosti. Když pak žalovaný zasnoubení zrušil, domáhal se žalobce na něm náhrady škody, již utrpěl nákupem nábytku. Žalovaný

uplatňoval jako důvody odstupu od zasnoubení původně hysterii snoubenky, později i její pohlavní nemoc (příjici). *Procesní soud* *prvé stolice* žalobě vyhověl, nevzav hysterii snoubenky za prokázání, a máje za to, že příjici jako důvod odstupu uplatňoval žalovaný pozdě. *Odvolací soud* zrušil rozsudek prvního soudu a uložil mu, by, vyčkaje pravomoci, v řízení pokračoval a věc znovu rozhodl v podstatě z těchto důvodů: Jde o nárok z náhrady škody dle §u 1295, 1311, 1324 obč. zák., jenž by byl co do důvodu oprávněn, kdyby nebylo správným tvrzení žalovaného, že neodstoupil od zasnoubení bezdůvodně. Soud první stolice slyšel o jeho tvrzení celou řadu svědků, ale nezjistil ničeho, pročez jeho řízení je vadné. Bylo mu proto uložiti, by učinil potřebná zjištění. Pokud se týče příjice snoubenky, má odvolací soud za to, že tímto důvodem odstupu bylo se zabývatí, třebaš ho žalovaný z počátku neuplatňoval. Stačí, bude-li zjištěno, že v době odstupu byla snoubenka nakažena příjici a že to žalovanému bylo známo, při čemž ovšem bude třeba zabývatí se tvrzením snoubenky, že se nakazila od žalovaného.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekurs není odůvodněn. Nejvyšší soud sdílí právní názor odvolacího soudu, že žalobce může uplatnití zažalovaný nárok s hlediska ustanovení §u 1293 a násl. obč. zák. Žalobcův poukaz k §u 46 obč. zák. ovšem nestačí, neboť místo zákona mluví pouze o druhé straně, t. j. o druhém snoubenci a nikoliv o rodičích nebo příbuzných snoubenců, pročez nutno řešiti otázku, zda je žalobní nárok odůvodněn zásadami občanského práva o náhradě škody. V tomto směru se v theorii názory rozcházejí; jedni nadobro upírají třetím osobám nárok na náhradu škody za příčinou zrušeného zasnoubení (tak zejména Krasnopolski »Familienrecht«, str. 18 a »Der Verlöbnißbruch nach Oesterr. Recht«, jakož i Krainz-Ehrenzweig 5. vyd. 2. svazek, str. 13, pozn. 26), kdežto jiní přiznávají i třetím osobám takovýto nárok. (Dniestrzanski »Zur Lehre vom Verlöbniß« v Grünhutově časopise čís. 33, str. 174 a násl.) Soudní praxe přidala se k názoru posléze naznačenému (roz. Gl. U. N. F. 2114, 2498), a také Nejvyšší soud jej sdílí, poněvadž by opačný názor namnoze se přičil zásadám spravedlnosti a slušnosti. Oprávněnost takového nároku dlužno však posuzovati dle zásad §§ 1295, 1311, 1324 obč. zák. Má-li nárok býti opodstatněn, musí tu tedy býti: bezprávné jednání snoubence, ustoupivšího od zasnoubení, které může ovšem záležeti již v tom, že bezdůvodně ustoupil; dále škoda, vzešlá někomu jinému, než druhému snoubenci, a konečně příčinná souvislost této škody s bezdůvodným ustoupením od zasnoubení. Posuzuje-li se žaloba s tohoto právního hlediska, nelze souhlasiti se stěžovatelovým názorem, že okolnosti, jichž zjištění odvolací soud považuje za nutné, jsou lhostejny. Má-li býti zjištěno, zda žalovaný bezdůvodně ustoupil od zasnoubení, nutno přihlížeti nejen ke tvrzené hysterii žalobcovy dcery, nýbrž i k okolnostem, uvedeným svědky, již byli vyslechnuti v první stolici. Ve smyslu §u 45 obč. zák. musí důvod k ústupu od zasnoubení, jenž vylučuje nárok na náhradu škody,

nastati po zasnoubení, nebo žalovaný musí se o něm dovědět teprve v této době. Zákon tedy nežádá, by snoubenec uváděl již při ustoupení od zasnoubení všechny důvody, které ho přiměly k ústupu, pročez žalovaný v tomto případě není vyloučen z námitky, že jeho bývalá nevěsta trpí příjící, to tím méně, jelikož tvrdí, že se prý o tom dověděl teprve za sporu, a jelikož uzavření sňatku s osobou, stíženou příjící, odporuje zdravotně-kulturním zásadám vysloveným i v zájmu zdravého potomstva zákonem ze dne 11. července 1922, čís. 241 sb. z. a n. o potírání pohlavních nemocí. Kdyby však žalobce prokázal, že nákaza jeho dcery byla způsobena žalovaným, nemohl by ovšem tento s úspěchem uplatnití zmíněný omluvný důvod. Za tohoto stavu věci nelze se obejít bez doplnění jednání, nařízeného odvolacím soudem.

Čís. 2161.

Záložna, poskytující členům úvěr (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), provozuje obchody ve smyslu IV. hlavy obch. zák.

Jest povinností věřitele, nikoliv soudu, postarat se o to, by byl dlužník o povolení a výkonu dražby (čl. 310 obch. zák.) vyrozuměn. Zda potřebné osvědčení bylo prokázáno, posuzuje soud dle volného uvážení (§ 273 c. ř. s.). Pro věcnou příslušnost soudu ku povolení prodeje ruční zástavy jsou rozhodna ustanovení §§ 51 a 52 j. n.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, R I 1332 22.)

Záložna, zapsané společenstvo s r. o., poskytla majiteli cihelny zápujčkou 150.000 Kč, začez jí dal dlužník do zástavy věci v cihelně. Žádosti o prodej zastavených předmětu dle čl. 310 obch. zák. dovolaný sborový soud první stolice vyhověl. Dlužník podal do povolujícího usnesení rozklad, jemuž soud první stolice nevyhověl. Důvody: Námitka nepřislušnosti tohoto soudu není odůvodněna. Čl. 310 obch. zák. stanoví místní příslušnost soudu k povolení prodeje ruční zástavy, pro věcnou příslušnost jsou však směrodatna ustanovení §§ 51 a 52 j. n. Jest tedy věcně příslušným soud okresní, jde-li o pohledávku do 5.000 Kč, naproti tomu však soud sborový, jde-li o pohledávku vyšší. V tomto případě činí věřitelova pohledávka 150.000 Kč a jest proto místní i věcná příslušnost tohoto soudu zákonem odůvodněna. Ustanovení §u 385 jedn. řádu tomu neodporuje, poněvadž jím upraveno jest toliko provedení, nikoliv povolení prodeje. Ve věci samé shledal soud předloženými listinami prokázány všechny předpoklady pro povolení prodeje, článkem 310 obch. zák. požadované a žádosti proto vyhověl. Doručiti usnesení, prodej povolující, nebylo třeba, poněvadž dle čl. 310 odstavec třetí obch. zák. jest na věřiteli, na jehož nebezpečí se prodej děje (čl. 310 odstavec druhý obch. zák.), by dlužníka o povolení a provedení prodeje sám zpravil. Vzhledem k tomu nelze vyhověti žádosti o dodatečné doručení tohoto usnesení dlužníku. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Stěžovatel má se za zkrácena tím, že mu usnesení, prodej povolující, nebylo vůbec doručeno. K tomu dlužno uvést, že dle čl. 310 obch. zák. jest povinností věřitele, by o povolení a výkonu dražby dluž-